Οι Τρεις Ιεράρχες και η κρίση (Απόστολος Παπαδημητρίου)

Categories : ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Date : 30 Ιανουαρίου, 2014

Όταν ομιλούμε ή γράφουμε για την κρίση εννοούμε την οικονομική κρίση. Κάπου κάπου όμως αντιλαμβανόμαστε τη ρηχότητα του λόγου ή της ανάλυσης και αναγκαζόμαστε να αποδεχθούμε ότι είναι κρίση βαθύτερη κρίση παιδείας. Αλλά τί είναι παιδεία; Αποδίδεται στον Αϊνστάιν η ρήση: «Παιδεία είναι ό,τι απομένει, όταν λησμονήσουμε το σύνολο των γνώσεων που αποκτήσαμε στο σχολείο». Και τί τάχα απομένει; Δεν είναι δύσκολο να συμφωνήσουμε σ' αυτό. Απομένουν το ήθος και το φρόνημα.

Διδάσκονται ήθος και φρόνημα στα σχολεία μας σήμερα; Αναμφισβήτητα όχι. Γι' αυτό και είναι σφάλμα να γίνεται ακόμη λόγος περί παιδείας, ενώ αυτή έχει καταπέσει σε άκρως χρησιμοθηρική εκπαίδευση, κομμένη και ραμμένη στα μέτρα του συστήματος που ασκεί την εξουσία. Αλλά τότε γιατί ακόμη θεωρούνται ως προστάτες της παιδείας μας οι Τρείς Ιεράρχες. Για τον λόγο ότι το σύστημα δεν ενοχλείται με το να τρέφονται οι πολίτες του με ψευδαισθήσεις. Άλλωστε δεν θα ήσαν λίγοι εκείνοι που θα αντιδρούσαν, όντες υποστηρικτές του συστήματος εν αγνοία ή αφελεία, αν το σύστημα υποκαθιστούσε τους Τρείς Ιεράρχες με τον Ερμή, λόγιο και κερδώο συνάμα!

Οι Τρεις Ιεράρχες ανήκουν άραγε σε μιαν άλλη εποχή; Και ναι και όχι. Αν τους παραβάλλουμε προς τους πολίτες μιας σύγχρονης δυτικού τύπου κοινωνίας, φαντάζουν όπως η μύγα μέσα στο γάλα. Αν όμως μελετήσουμε τα συγγράμματά τους και τις πράξεις τους θα διαπιστώσουμε ότι είναι επίκαιροι όσο ποτέ, αν πράγματι επιθυμούμε να ξεπεράσουμε την πολύπλευρη κρίση που μας ταλανίζει.

Γιατί οι Τρεις Ιεράρχες εξέπεσαν στα μάτια της Πολιτείας, των εκπαιδευτικών και των γονέων; Επειδή προηγουμένως είχαν εκπέσει εκείνοι που ισχυρίζονται ακόμη ότι τους σέβονται και τους τιμούν, δηλαδή οι κατ' όνομα χριστιανοί! Διαχρονικά η υποκρισία είναι αθλιότερη από την κατά μέτωπο πολεμική και στηλιτεύεται και από

τον ευαγγελικό και από τον πατερικό λόγο.

Έχουν οι Τρεις Ιεράρχες τα εχέγγυα, ώστε να παραμένουν ακόμη προστάτες της παιδείας σε εποχή, κατά την οποία η γιγάντωση των φυσικών γνώσεων οδήγησε σε πλήρη ανατροπή την ανθρώπινη κοινωνία; Ασφαλώς ναι, αν δεχόμαστε ως κύρια χαρακτηριστικά τας παιδείας τα προαναφερθέντα. Αν όχι, τότε απλώς έχομε την εντύπωση ότι τους κοροϊδεύουμε, ενώ στην πραγματικότητα κοροϊδεύουμε τον εαυτό μας, καθώς δεν αντιλαμβανόμαστε την κατάντια μας.

Ποιοί υπήρξαν οι Τρεις Ιεράρχες; Πρόσωπα ανώτατης εκπαίδευσης. Σπούδασαν σε λαμπρά εκπαιδευτικά ιδρύματα της εποχής τους και διακρίθηκαν για την ευφυΐα τους και το πλήθος των γνώσεων που αποκόμισαν κατά τις σπουδές τους. Οι γνώσεις είναι αναμφισβήτητα προσόν σημαντικό για την αναγνώριση κάποιου στη σύγχρονη κοινωνία. Η απόκτηση τίτλων σπουδών, η πραγμάτωση μεταπτυχιακών σπουδών και η γνώση πολλών γλωσσών καταξιώνουν τον σύγχρονο άνθρωπο. Με βάση το κριτήριο αυτό οι Τρεις Ιεράρχες αξίζουν κάποιου σεβασμού, τον οποίο όμως δεν απολαμβάνουν πλέον. Το μόνο ίσως που συγκινεί διδάσκοντες και διδασκόμενους είναι η αργία κατά την ημέρα της εορτής τους, αφού η Πολιτεία είναι αναποφάσιστη στο να προχωρήσει στη ρήξη των σχέσεών της με την Εκκλησία, παρά την πίεση που δέχεται από το «προοδευτικό» κομμάτι της κοινωνίας μας!

Για την Εκκλησία οι Τρεις Ιεράρχες υπήρξαν μέγιστοι φωστήρες, όχι επειδή έμαθαν πολλά γράμματα, αλλά επειδή, έχοντες ως αιώνιο πρότυπο τον Ιησού Χριστό μας άφησαν υπόδειγμα ήθους και φρονήματος, υπόδειγμα δηλαδή παιδείας. Η πολεμική, δια της αδιαφορίας, κατά των προστατών της παιδείας μας είναι πολεμική κατά του προσώπου του Χριστού και της Εκκλησίας του, πολεμική την οποία επιτείνουμε εμείς οι χριστιανοί με τις αθλιότητές μας. Οι τύποις πλέον τιμώμενοι άγιοι ακολουθώντας το αιώνιο πρότυπο, τον Ιησού Χριστό, κατάφεραν να ξεπεράσουν όλα εκείνα, για τα οποία παθιαζόμαστε εμείς οι μικροί και τιποτένιοι: Πλούτη, ηδονές, τιμές και αξιώματα. Όντες ευκατάστατοι στην πρώτη τους νιότη, διέθεσαν την περιουσία τους προς ανακούφιση του πόνου των απόρων συνανθρώπων τους! Τις γνώσεις τους διέθεσαν προς περίθαλψη των εχόντων ανάγκη! Την ορμή της σάρκας καθυπέταξαν με την ασκητική τους βιοτή! Αξιώματα δεν επεδίωξαν, αλλά έθεσαν τον εαυτό τους στην υπηρεσία της Εκκλησίας. Τον άρχοντα, που ήθελε την Εκκλησία θεραπαινίδα της κοσμικής εξουσίας όχι μόνο δεν φοβήθηκαν, αλλά ήλεγξαν με ιδιαίτερο θάρρος και καυστικότητα. Διώχθηκαν, εξορίστηκαν ή έζησαν σε ταπεινή καλύβα. Και

έρχονται οι εμπορευόμενοι τις ιδεολογίες στα έθνη να καταγγείλουν τη Εκκλησία, επειδή το κήρυγμά της γεννά δουλόφρονες χαρακτήρες!

Η εξουσία βρίσκεται στα χέρια της αστικής τάξης. Λίγο πολύ όλοι μας, αστοί, χριστιανοί και αντίπαλοι του καθεστώτος έχουμε διαποτιστεί από το αστικό δηλητήριο της ιδιοτέλειας, της φιλαυτίας, του κυνηγιού του ατομικού συμφέροντος. Εκδηλώνουμε την αποστροφή μας προς τους Τρεις Ιεράρχες, επειδή πρότυπό μας έχουμε τον Βολταίρο, τον άπληστο αστό, τον άγριο κυνηγό του κέρδους, τον τοκογλύφο δανειστή, που δεν αποκρύπτει την περιφρόνησή του προς τον χύδην όχλο! Κι αν δεν τα καταφέρνουμε, με τις ευκαιρίες που το αστικό σύστημα προσφέρει στους «ικανούς», θαυμάζουμε αυτούς που τα κατάφεραν! Πώς τα κατάφεραν δε πολυεξετάζουμε! Έχουμε αποδεχθεί ότι στη σύγχρονη κοινωνία εάν μπορείς να κλέψεις, να εξαπατάσεις, να ληστέψεις, να εξανδραποδήσεις, να ξεκληρίσεις και λαούς ακόμη για το κέρδος, είσαι σπουδαίος!

Οι Τρεις Ιεράρχες στέκονται, παρά την περιφρόνηση που εκδηλώνουμε, ανέπαφοι στο μεγαλείο της θυσίας τους και της αγιότητάς τους. Τι κι αν εμείς οι μικρόψυχοι δεν τους τιμούμε; Τους έχει τιμήσει ο Θεός, που τους εξέλεξε και τους προσέλαβε. Κι εμείς, που υφιστάμεθα την αδικία και την εκμετάλλευση, που βλέπουμε τη νιότη να απογοητεύεται, να απελπίζεται ή να αγανακτεί, επειδή στραγγαλίσαμε το μέλλον της, που αντιλαμβανόμαστε πλέον ότι το σύστημα επιδιώκει τον αφανισμό μας, ασκούμε κάποια αυτοκριτική; Δεν πιστέψαμε και εμείς στα «ιδανικά» του συστήματος; Δεν το θρέψαμε με την υποταγή μας και τη στήριξή μας; Δεν περιφρονήσαμε την παράδοσή μας και αγνοήσαμε τα λαμπρά παραδείγματα των αγίων μας; Δεν απεμπολήσαμε ήθος και φρόνημα, προκειμένου να σχηματιστεί μέσα μας ο «οικονομικός άνθρωπος»; Δεν υποκαταστήσαμε τον άγιο Βασίλειο της λαμπρής «Βασιλειάδας» με τον καταναλωτή γεράκο της πολυεθνικής; Δεν εγκωμιάσαμε τη «φιλεύσπλαχνη» εξουσία της παντοίας αδικίας, ώστε να αποφύγουμε τον κίνδυνο διωγμού απ’ αυτήν; Δεν μένουμε απαθείς, ενώ οι άπληστοι για κέρδη αναστατώνουν τον πλανήτη με πολέμους και ληστρικές αρπαγές του πλούτου των λαών;

Οι Τρεις Ιεράρχες θα στέκουν προκλητικοί μπροστά στη μικρότητά μας, που δεν αντιλαμβανόμαστε ότι μας χαρακτηρίζει, επειδή μας λείπουν και το ήθος και το φρόνημα.

«ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ»